U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **V. T. T.,** zastoupený Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 5. 2017, č. j. OAM-988/ZA-ZA11-HA10-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 26. 2. 2018, č. j. 46 Az 13/2017 – 26,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. 2. 2018, č. j. 46 Az 13/2017 – 26, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 5. 2017, č. j. OAM-988/ZA-ZA11-HA10-2016, jímž bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany stěžovateli podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[3] Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[4] Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To

znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

[5] O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost tedy bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

[6] Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by měl Nejvyšší správní soud jeho kasační stížnost věcně projednat.

[7] Pokud se jedná o zcela obecně uplatněnou námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, lze odkázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu, zejména rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č.j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008 - 136, publ. pod č. 1795/2009 Sb. NSS. V daném případě krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu všech žalobních námitek a posuzoval relevanci stěžovatelem uváděných skutečností s ohledem na kritéria pro udělení mezinárodní ochrany. Rozhodnutí ministerstva přitom vycházelo z dostatečně zjištěného skutkového stavu v návaznosti na tvrzení stěžovatele ve správním řízení. V odůvodnění napadeného rozhodnutí ministerstvo vypořádalo všechny azylově významné důvody ve vztahu ke všem ustanovením zákona o azylu upravujícím možnost a podmínky udělení mezinárodní ochrany.

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítl (opět naprosto nekonkrétním způsobem), a s tímto též spojil důvody přijatelnosti, že krajský soud nesprávně zhodnotil skutkový stav svědčící o existenci jeho *„zásadního soukromého a rodinného zázemí na území České republiky“*. Upozornil přitom na nesprávné a nedostatečné posouzení důvodů pro udělení

humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu, jakož i doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona, spočívajících právě v soukromých a rodinných vazbách stěžovatele na území České republiky (pozn. stěžovatel zde má otce a přítelkyni).

[9] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že institut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů (§ 12 zákona o azylu), a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (osobních, rodinných či ekonomických) v zemi původu. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území České republiky není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 – 43).

[10] Co se týče humanitárního azylu, Nejvyšší správní soud upozorňuje na ustálenou judikaturu, podle níž na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je tedy otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 – 38: „N*a udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu, nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů.*“ Obdobně i dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48: „A*zyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu*. (...) *V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry*.“ Nutno uvést i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2011, č. j. 4 Azs 14/2011 – 132, v němž byl vysloven závěr, že „*...na udělení azylu z humanitárních důvodů není právní nárok, ale je věcí správního uvážení, zda se v dané věci jedná o případ hodný zvláštního zřetele*“. Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je přitom limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55).

[11] „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout.* (...) *Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu - sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou*

lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.“ (viz usnesení ze dne 21. 12. 2011, č. j. 5 Azs 15/2011 - 77). O žádnou takovou ani obdobnou situaci se však v případě stěžovatele zjevně nejedná. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí řádně zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací stěžovatele, přičemž přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu, a to právě s ohledem na jím uváděný důvod žádosti o mezinárodní ochranu: „*Nechci opustit přítelkyni a otce.*“ Na základě skutečností tvrzených stěžovatelem a dalších zjištění tedy žalovaný vyhodnotil, že v nyní řešené věci nejsou dány důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu. Nejvyšší správní soud pak s ohledem na okolnosti projednávaného případu a shora citované judikaturní závěry týkající se udělení humanitárního azylu konstatuje, že v této souvislosti nespatřuje žádná pochybení.

[12] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle odst. 2 písm. d) citovaného ustanovení se za vážnou újmu považuje, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[13] K argumentaci stěžovatele o nesprávném posouzení zásahu do jeho soukromého a rodinného života v případě návratu do Vietnamu, Nejvyšší správní soud uvádí, že se krajský soud nijak neodchýlil od znění aplikovaných ustanovení a jejich judikaturního výkladu. Odkázat je v tomto kontextu možné na usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 Azs 84/2015 - 24, v němž konstatoval, že „*[u]stálená judikatura Nejvyššího správního soudu nevylučuje, že by zásah do rodinného a soukromého života cizince mohl představovat, a to ve velmi výjimečných případech, důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Bylo by to možné např. v případech, kdy by si žadatel vytvořil na území České republiky takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do jeho rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky (srov. rozsudek ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, a ze dne 17. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010 - 92). Každé vycestování cizince, a to zvláště v případě jeho předchozího dlouhodobého pobytu v České republice, může obecně představovat zásah do jeho rodinného a soukromého života. Nicméně zákon o azylu poskytuje ochranu až v případech nepřiměřeného zásahu*“. Podle výše citovaného rozhodnutí se však nejedná o nepřiměřený zásah, může-li cizinec a jeho rodina vést svůj soukromý a rodinný život v jiné zemi, například v domovském státě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 Azs 167/2016 – 25, a ze dne 26. 10. 2017, č. j. 2 Azs 270/2017 - 40). U stěžovatele přitom nebylo ničím prokázáno, že by nemohl budovat své rodinné zázemí či prohlubovat rodinné vazby v zemi původu, když jeho otec je vietnamským státním příslušníkem. Nadto lze poukázat na stěžovatelem tvrzený fakt, že ve Vietnamu žije ve „*vlastním domě*“ jeho „*stará a nemocná matka*“. Co se pak týče tvrzení stěžovatele o jeho přítelkyni, k tomu Nejvyšší správní soud poukazuje na závěr vyslovený v usnesení ze dne 21. 5. 2010, č. j. 6 Azs 5/2010 – 57, ve kterém uvedl, že „*…manželství se státní občankou České republiky není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Důvody pro udělení mezinárodní ochrany*

jsou dány zákonem o azylu a z něj je zřejmé, že mezinárodní ochrana se uděluje ze zcela jiných závažných důvodů, především z důvodů pronásledování či hrozby vážné újmy v zemi původu žadatele. Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že tím, že stěžovateli nebyla udělena doplňková ochrana, nebylo porušeno jeho právo na respektování soukromého a rodinného života, neboť stěžovateli nic nebrání v tom, aby toto své právo realizoval ve své vlasti. V případě, že stěžovatel hodlá realizovat své právo na rodinný život na území České republiky, nezbavuje jej to povinnosti dodržovat pravidla stanovená pro pobyt cizinců v České republice, přičemž i v případě, že nejsou naplněny podmínky pro udělení azylu, zákon o pobytu cizinců poskytuje možnosti legalizace pobytu na území České republiky". Zde je třeba opětovně zdůraznit, že v nyní projednávaném případě se jednalo (pouze) o vztah partnerský, přičemž z vyjádření samotného stěžovatele (viz Protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 23. 11. 2016) vyplynulo, že tento vztah trvá „*od roku 2012*". Podstatnou je však v tomto ohledu také skutečnost, že stěžovatel byl „*v roce 2013 uvězněn a propuštěn až dne 13. 10. 2016*". Jeho přítelkyně pak byla „*uvězněna v polovině roku 2014 a trest jí byl uložen až do července 2017*".

[14] Nejvyšší správní soud se již dříve zabýval kauzami (např. v usnesení ze dne 27. 7. 2016, č. j. 6 Azs 89/2016 - 50, a usnesení ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 Azs 167/2016 – 25), v nichž posuzoval případy cizinců původem z Vietnamu, kteří chtěli setrvat na území České republiky z důvodu tvrzených rodinných vazeb. O mezinárodní ochranu přitom požádali, stejně jako nyní stěžovatel, až po několikaletém pobytu v České republice, a to v okamžiku, kdy jim bylo zrušeno pobytové oprávnění v souvislosti s páchání trestné činnosti. V těchto věcech nebylo zpochybněno, že jediným důvodem žádosti o azyl byla snaha legalizovat pobyt na území České republiky za užití argumentace týkající se rodinných vazeb na území České republiky. Nejvyšší správní soud pak v uvedených usneseních dospěl ke shodnému závěru, že nebyl porušen zákon o azylu ani čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, když vyhodnotil, že *„[k] legalizaci pobytu cizince nemůže sloužit procedura v režimu zákona o azylu, neboť ten poskytuje ochranu především cizincům, kteří jsou v zemi původu vystaveni (nebo jim hrozí) pronásledování či vážná újma ve smyslu tohoto zákona. Důvody, které vedly stěžovatele k podání žádosti o mezinárodní ochranu, však nejsou nijak azylově relevantní a svou situaci musí primárně řešit v režimu zákona o pobytu cizinců. Tomu nasvědčuje i skutečnost, že stěžovatel pobýval v České republice již od roku 2001* (pozn. v nyní řešené věci od roku 2008) *a žádost o mezinárodní ochranu podal až v roce 2014* (pozn. v nyní řešené věci v roce 2016), *kdy již neměl platné pobytové oprávnění. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, je o azyl nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. Jinými slovy lze říci, že u posuzování žádosti dle zákona o azylu se předpokládá, že ten, komu hrozí v zemi původu pronásledování či újma z azylově relevantních důvodů, zažádá o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně poté, co tuto zemi opustí a přicestuje do hostitelského státu. I to nasvědčuje tomu, že příběh stěžovatele není azylově relevantní a pro řešení své situace zvolil nevhodné prostředky, resp. tak učinil účelově.* (...) *okolnost, že se stěžovatel dostal v důsledku spáchání trestné činnosti do situace, kdy již nemůže na území České republiky legálně setrvat, odůvodňuje naopak závěr, že se nejedná o případ hodný udělení doplňkové ochrany na základě zásahu do soukromého a rodinného života cizince*".

[15] Závěrem proto Nejvyšší správní soud uvádí, že nebyla-li v daném případě stěžovateli udělena mezinárodní ochrana, nebylo porušeno jeho právo na respektování soukromého a rodinného života, neboť čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu osob, které nejsou jeho státními příslušníky, ohledně země jejich pobytu a umožnit jim přenést si soukromý život na území daného státu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2017, č. j. 2 Azs 270/2017 - 40). Nejvyšší správní soud tudíž uzavřel, že žalovaný i krajský soud v souladu s výše citovanou judikaturou, od které nebylo jakéhokoliv důvodu se odchylovat, správně vyhodnotili, že soukromý a rodinný život stěžovatele, tj. pobyt otce na území České republiky a vztah se státní občankou České republiky, nemohou být bez dalšího důvodem pro udělení azylu ani doplňkové ochrany.

[16] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na stížní námitky uvedené v kasační stížnosti. Za těchto okolností kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[17] Proto Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost stěžovatele nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[18] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2018

JUDr. Karel Šimka
předseda
senátu